

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžr/33/2013
Identifikačné číslo spisu:	5013200395
Dátum vydania rozhodnutia:	09.12.2014
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:5013200395.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. a JUDr. Ľubice Filovej, v právnej veci navrhovateľa: X. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. č. XX, U., proti odporcovi: Okresný úrad Žilina (pôv. Obvodný pozemkový úrad v Žiline) so sídlom Janka Kráľa č. 4, 010 40 Žilina, za účasti: 1/ K. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. č. XX, U., 2/ A. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. č. X, U., 3/ O. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. č. X, U., 4/ X. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. č. XXX, 5/ K. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. č. XX a 6/ V. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. č. XX, U., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu v reštitučnom konaní, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 21. júna 2013 č. k. 29Sp/24/2013-18, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 21. júna 2013 č. k. 29Sp/24/2013-18 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi právo na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a .**

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. V zmysle § 9 ods. 1 v spojení s § 8 písm. c) zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou odo dňa 01. októbra 2013 obvodné úrady zriadené podľa predpisov účinných do 30. septembra 2013 sú okresné úrady podľa tohto zákona a podľa ods. 3 citovaného ustanovenia Pôsobnosť obvodného úradu životného prostredia, obvodného pozemkového úradu, obvodného lesného úradu, obvodného úradu pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie a správy katastra ustanovená osobitnými predpismi prechádza na okresný úrad.

Na základe nižšie citovaných zákonných ustanovení má Najvyšší súd Slovenskej republiky preukázané, že do postavenia Obvodného pozemkového úradu v Žiline ako pôvodného odporcu nastúpil z titulu zákonných zmien Okresný úrad Žilina. Uvedená právna zmena sa premietla nielen v zákone č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších

zákonov (ďalej na účely rozsudku tiež „zák. č. 229/1991 Zb.“) tak, že zákonodarca slová „obvodný pozemkový úrad“, resp. „pozemkový úrad“ vo všetkých tvaroch v celom texte zákona nahradil slovami „okresný úrad“ v príslušnom tvare, ale aj v zákone č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, okresných úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších právnych predpisov najmä prostredníctvom novelizovaného znenia ustanovenia § 5 (Orgány štátnej správy v oblasti pozemkových úprav a ochrany poľnohospodárskej pôdy sú Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky, okresné úrady v sídle kraja a okresné úrady.)

Preto bude s týmto právnym nástupcom Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej konať na strane odporcu. Pod všeobecným označením odporca je potom nutné rozumieť tak pôvodný správny orgán ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka, vrátane aj výrokovej časti súdneho rozhodnutia pri identifikácii napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 9 ods. 12 zákona č. 180/2013 Z.z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov konanie, v ktorom sa rozhoduje o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb, právoplatne neskončené obvodným úradom životného prostredia, obvodným pozemkovým úradom, obvodným lesným úradom, obvodným úradom pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie, správou katastra a Obvodným úradom Štúrovo do 30. septembra 2013, dokončí okresný úrad, v ktorého územnom obvode mali sídlo obvodný úrad životného prostredia, obvodný pozemkový úrad, obvodný lesný úrad, obvodný úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie, správa katastra a Obvodný úrad Štúrovo.

2. Rozhodnutím č.: ObPÚ-OPR 2013/00139/R z 26.02.2013 (č. 1. 3) odporca podľa § 5 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom (ďalej na účely tohto rozsudku len „zák. č. 503/2003 Z.z.“) a v súlade s § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“) vyslovil, že

a) žiadateľom uplatňujúcim spoločne reštitučný nárok, t. j. navrhovateľovi spolu so zúčastnenými osobami sa nenavracia vlastnícke právo a zároveň nepriznáva právo na náhradu

a. nakoľko o vlastníctve k

i. pozemku v k. ú. U., časť kom. parc. č. 5032, roľa o výmere 566 m², zapísaná v kom. hárku č. 0462, už bolo právoplatne rozhodnuté podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej na účely len „zák. č. 229/1991 Zb.“) rozhodnutím Okresného úradu v Žiline - odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva č. 2000/01424/OÚ - OPPLH-Úa z 23.08.2000, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 04.10.2001.

3. Odporca zrekapituloval, že navrhovateľ a zúčastnené osoby si ako žiadatelia v zmysle § 3 ods. 1 písm. 1), m) a o) zák. č. 503/2003 Z.z. uplatnili žiadosť dňa 27.08.2004 na navrátenie vlastníctva v zmysle § 5 ods. 1 citovaného zákona s tým, že dotknutou nehnuteľnosťou v k. ú. U. je časť parcely EN č. 5032 o výmere 566 m², ktorá bola vytvorená z PKN parcely č. 1872 o výmere 4 jutárov a 1250 siah zapísanej v PKV č. 1895 pre k. ú. U..

Konajúci správny orgán zistil, že 01.06.1992 bol na bývalom Pozemkovom úrade v Žiline zaevidovaný uplatnený nárok navrhovateľa a zúčastnených osôb na navrátenie vlastníctva k tej istej parc. č. 5032 z dôvodu uvedeného v § 6 ods. 1 písm. m) zák. č. 229/1991 Zb. s tým, že vyplatenú sumu za pozemky po dohode uhradia.

Podľa § 6 ods. 1 písm. m) zák. č. 229/1991 Zb. v znení platnom v čase podania prvej žiadosti (t.j. 01.06.1992) oprávneným osobám sa vydajú nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia za náhradu, pokiaľ nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená.

Podľa § 3 ods. 1 písm. 1), m) a o) zák. č. 503/2003 Z.z. v znení platnom v čase podania opakovanej žiadosti (t.j. 27.08.2004) oprávneným osobám sa navráti vlastníctvo k pozemku, ktorý prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku

l) vyvlastnenia za náhradu, ak nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila na účel, na ktorý bola vyvlastnená,

m) vyvlastnenia bez vyplatenia náhrady,

o) prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu,

4. O dotknutom pozemku o výmere 566 m² bolo prvý krát rozhodnuté dňa 23.08.2000, kedy Okresný úrad v Žiline ako právny predchodca správneho orgánu prostredníctvom rozhodnutia č. 2000/01424/OU-OPPLH-Úa v zmysle § 9 ods. 4 zák. č. 229/1991 Zb. žiadateľom ako oprávneným osobám nepriznal vlastnícke právo, ani právo na náhradu za časť parc. č. 5032 o výmere 566 m² z dôvodu, že neboli splnené podmienky § 6 ods. 1 písm. m) zák. č. 229/1991 Zb., pričom toto rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Žiline dňa 17.08.2001 pod sp.zn. 10S/114/2000 a dňa 04.10.2001 nadobudlo právoplatnosť.

V súvislosti s uvedeným správny orgán poukázal aj na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 25S/71/2004 zo dňa 24.06.2006 a tiež na dôvodovú správu, ktorá zdôraznila, že predmetom vydania podľa § 1 zák. č. 503/2003 Z.z. sú pozemky, na ktoré neboli uplatnené reštitučné nároky, alebo ktoré boli uplatnené po ustanovenej lehote. Opačný výklad ust. § 1 zák. č. 503/2003 Z.z. by bol v rozpore so základnými atribútmi právneho štátu, medzi ktoré nepochybne patrí aj princíp právnej istoty.

5. Tiež reštitučné tituly uplatnené žiadateľmi, t. j. aplikácia § 3 ods. 1 písm. l) a písm. m) zák. č. 503/2003 Z.z. na tú istú časť parcely sa podľa odporcu absolútne vylučujú, nakoľko nie je možné tvrdiť, že došlo k vyvlastneniu pozemku aj s vyplatením náhrady aj bez vyplatenia náhrady zároveň. Uplatnenie reštitučného titulu podľa § 3 ods. 1 písm. o) zák. č. 503/2003 Z.z. (t. j. prevzatie nehnuteľnosti bez právneho dôvodu) je v rozpore s vykonaným právoplatným vyvlastňovacím konaním.

6. Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodol odporca tak, ako bolo uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

7. Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ na Krajský súd v Žiline opravný prostriedok z 27.03.2013 (došlý odporcovi dňa 02.04.2013).

8. Podľa navrhovateľa napadnuté rozhodnutie by ako vecne správne prichádzalo do úvahy len vtedy, pokiaľ by sa k pozemku v minulosti navrátilo vlastnícke právo, k čomu však nedošlo.

Na podporu svojho tvrdenia poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/205/2008 z 23.09.2009, ktorý v obdobnej veci zrušil rozhodnutie obvodného pozemkového úradu.

9. K podanému opravnému prostriedku sa vyjadril odporca písomným podaním zo dňa 02.05.2013, stotožnil sa so skutkovým a právnym stavom tak, ako tento bol zistený v napadnutom rozhodnutí.

Žiadal opravný prostriedok zamietnuť a napadnuté rozhodnutie potvrdiť v plnom rozsahu.

B)

10. Krajský súd v Trenčíne ako súd prvého stupňa na nariadenom pojednávaní v neprítomnosti navrhovateľa a zúčastnených osôb (dôvody pojednávania v ich neprítomnosti krajský súd dôsledne objasnil) preskúmal napadnuté rozhodnutie a postup, ktorý mu predchádzal v rozsahu dôvodov opravného prostriedku, a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je v súlade so zákonom, vo veci bol dostatočne zistený skutkový stav a na takto zistený skutkový stav potom boli aplikované správne ustanovenia zák. č. 503/2003 Z.z., a preto ho podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil.

11. V úvode krajský súd zrekapituloval skutkové zistenia a právne názory odporcu vrátane jeho staršieho rozhodnutia zo dňa 23.08.2000 vydaného pod č. 2000/01424/OÚ - OPPLH-Úa. V súvislosti s uvedeným krajský súd vo svojom odôvodnení s odkazom na ustanovenia § 1, § 3 ods. 1 písm. l), m) a o) zák. č. 503/2003 Z.z. ako aj na odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10S/114/2000 zdôraznil, že v predchádzajúcom súdnom prieskume [konajúci súd cituje]

„bolo nesporné, že predmetná nehnuteľnosť - komasačná parcela č. 5032 - zastavaná plocha o výmere 566 m kat. úz. U. prešla na štát na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia MsNV v Žiline č. ÚPaA

2126/1975-463 zo dňa 6. 1. 1976 za účelom výstavby Všešportového štadióna SNP v Žiline. Taktiež bolo v konaní nespornou skutočnosťou, že vyvlastňovacia náhrada za nehnuteľnosti vyvlastnené rozhodnutím bývalého MsNV v Žiline zo dňa 6. 1. 1976 bola pôvodným vlastníkom prevzatá v roku 1977. Bol splnený účel vyvlastnenia, účel využitia vyvlastnenej nehnuteľnosti sa posudzuje v danom prípade ku dňu účinnosti Zákona o pôde, t. j. k 24. 6. 1991. Po vyvlastnení nehnuteľnosti boli do účinnosti Zákona o pôde využívané v súlade s účelom vyvlastnenia. Uvedená skutočnosť má podľa názoru krajského súdu oporu v jednotlivých právnych výkladoch na reštitučný titul uvedený v § 6 ods. 1 písm. m) Zákona o pôde.“

12. Navyše podľa krajského súdu reštitučné zákony č. 229/1991 Zb. a č. 503/2003 Z.z. boli prijaté s cieľom zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 - 1989. Následne sa krajský súd vyjadril k vzájomnému vzťahu zák. č. 503/2003 Z.z. a zák. č. 229/1991 Zb.

Podľa § 1 zák. č. 503/2003 Z.z. tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu.

13. Ďalej krajský súd zdôraznil, že účelom zák. č. 503/2003 Z.z. bolo umožniť oprávneným osobám, ktoré neuplatnili svoj nárok v lehote do 31.12.1992 (podľa zák. č. 229/1991 Zb.), aby tento nárok mohli uplatniť v novej jednoročnej lehote do 31.12.2004.

V reštitučnom konaní podľa zák. č. 503/2003 Z.z. v nadväznosti na konanie podľa zák. č. 229/1991 Zb. sa podľa krajského súdu zohľadňuje totožnosť predmetu - t. j. nehnuteľnosti, na ktorú je uplatnený reštitučný nárok (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžo/82/2009 zo dňa 27.01.2010), čo v prejednávanej veci mal krajský súd preukázané.

14. Na základe týchto zistení krajský súd dospel k záveru, že skutkový stav bol zistený dostatočne a odporcom bol prijatý správny právny záver.

III.

Odvolanie navrhovateľa/stanovisko odporcu

A)

15. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 08.08.2013 (fax na č. 1. 26 doplnený osobným podaním z č. 1. 32) proti rozsudku prvostupňového súdu navrhovateľ s citáciou ustanovenia § 1 zák. č. 5093/2003 Z.z. uviedol, že zásadne nesúhlasí s napadnutým rozsudkom, pretože krajský súd vec posúdil arbitrárne a rozsudok je z právneho hľadiska neudržateľný.

16. Najmä, obdobne ako v žalobe (viď bod č. 8), poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo/205/2008 z 23.09.2009, ktorého relevantnú pasáž citoval, a ktorý v obdobnej veci zrušil rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Žiline č. 2007/00660-019 z 03.10.2007 a vrátil mu vec na ďalšie konanie, avšak krajský súd sa podľa námietky navrhovateľa s citovaným rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky absolútne nezaoberal.

17. V súvislosti s uvedeným navrhovateľ tiež citoval nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 127/2010 z 22.06.2010 (uložená požiadavka na interpretačnú veľkorysosť vyvolanú účelom a cieľom zákona č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody) a sp. zn. I. ÚS 91/2011 z 09.06.2011 (zdôraznenie podkopávania dôvery verejnosti v súdny systém rozpornými právnymi názormi najvyššieho súdu).

18. Ďalej navrhovateľ rozviedol svoje dôvody, ktoré ho viedli k použitiu argumentácie o vyvlastnení pozemku aj s vyplatením náhrady, resp. aj bez vyplatenia náhrady zároveň.

Tiež sa argumentačne vyjadril k právnemu záveru krajského súdu o nemožnosti tvrdenia, že v danom prípade došlo k prevzatíu nehnuteľnosti bez právneho dôvodu, keď bolo jednoznačne preukázané, že daný pozemok bol predmetom právoplatného vyvlastňovacieho konania.

19. Záverom navrhovateľ požiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky, aby konajúci súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil odporcovi na ďalšie konanie.

V prílohe doložil plnú moc na zastupovanie v odvolacom konaní aj všetkých zúčastnených osôb, ktoré konajúci súd nemohol pripustiť v zmysle § 27 ods. 3 O.s.p., nakoľko ide o konanie podľa Tretej hlavy 5. časti Občianskeho súdneho poriadku.

B)

20. Vo svojom vyjadrení z 26.08.2013 (č. l. 38) odporca uviedol, že s podaným odvolaním nesúhlasí. Zotrval na svojom rozhodnutí s prezentáciou názoru, že bolo vydané plne v súlade so zákonom a iný právny výklad nie je správny. Súčasne sa plne stotožnil s právnym názorom vysloveným v napadnutom rozsudku krajského súdu.

21. Záverom odporca navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdiť v plnom rozsahu.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 202 v spoj. s § 250s O.s.p. podanie odvolania prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (hoci preverovanie zákonnosti rozhodnutia o spore vychádzajúce z občianskoprávných /vlastníckych/ vzťahov často vyžaduje konať v rámci úplnej jurisdikcie, tak takýto postup v zmysle § 250ja ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. v odvolacom konaní senát nepovažoval za potrebný) a po jeho verejnom vykonaní a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok krajského súdu je vo výroku vecne správny a vydaný v súlade so zákonom, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

23. Po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa Najvyšší súd celkom stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených odporcom, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise. Na druhej strane podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu ako aj opravného prostriedku, ktorou sa navrhovateľ domáha preskúmania rozhodnutia odporcu, je právna otázka, navyše dotknutá nejednotnými právnymi názormi judikovanými rôznymi senátmi Najvyššieho súdu, či raz vydané právoplatné rozhodnutie správnym orgánom v oblasti reštitučného práva, má byť s prihliadnutím na podmienky panujúcimi v období neslobody chápané ako prekážka pre opätovné konanie o už raz rozhodnutom nároku žiadateľov (viď najmä už zmieňované body č. 3 a 4).

Práve tento právny rámec ako aj vyššie uvedená judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

24. V súvislosti s hore položenou otázkou po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 a § 250l ods. 2 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednáwanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných, resp. doplňujúcich zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. umožňuje

odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody), najmä vo vzťahu k hore vymedzenej právnej otázke.

25. Predovšetkým Najvyšší súd poukazuje na tú skutočnosť, že reštitučné konania predstavujú v zmysle § 3 až 6 zák. č. 503/2003 Z.z. z veľkej časti správne konania, pri ktorých správny orgán podľa osobitného zákona rozhoduje o právnej veci vyplývajúcej z občianskoprávných vzťahov (najmä vlastnícke a iné vecné práva).

Nakoľko však z obsahu odvolania nevyplyva argumentácia, ktorá by vytykala odmietnutie úplnej jurisdikcie správnym súdom (§ 250i ods. 2 v spojení s § 250j ods. 5 a § 250l ods. 2 O.s.p.), Najvyšší súd ďalej správnosť výberu mechanizmu nápravy neposudzoval.

26. Základnou meritórnou odvolacou námietkou je konštatovanie navrhovateľa, že pre konanie o reštitučnom nároku uplatnenom dňa 27.08.2004 nie je prekážkou tá skutočnosť, že o požadovanom pozemku vzhľadom na totožné, resp. obdobné alebo vzájomne si odporujúce reštitučné tituly (viď body č. 3 až 5) bolo už prostredníctvom rozhodnutia č. 2000/01424/OU-OPPLH-Úa dňa 23.08.2000 právoplatne rozhodnuté v predchádzajúcom reštitučnom konaní vedenom podľa zák. č. 229/1991 Zb. Najvyšší súd sa s uvedenou námietkou vzhľadom na vyššie citovanú judikatúru a následne uvedené právne názory nestotožnil.

27. Je nepochybné, že nápravy krívd sa v reštitučných konaniach môžu domáhať iba osoby, ktoré preukážu, že tieto krivdy boli spôsobené alebo im alebo osobám, s ktorými ich zák. č. 503/2003 Z.z. spája ako s oprávnenými osobami. Hlavným zámyslom zákonodarcu pre prijatie reštitučných majetkových zákonov bolo zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989, následne dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľnohospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia (viď preambula k zák. č. 229/1991 Zb. v spojitosti na účel sledovaný aj zákonom č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody). Tento zámysel zákonodarca vymedzil pre účely zák. č. 503/2003 Z.z. textom zakotveným v ust. § 1.

Podľa § 1 zákona č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody v rokoch 1948 až 1989 komunistický režim porušoval ľudské práva i svoje vlastné zákony.

Podľa § 2 zákona č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody právne akty prijaté v dobe uvedenej v § 1 sa zrušujú len vtedy, ak tak ustanovujú osobitné zákony.

Podľa § 1 zák. č. 503/2003 Z.z. tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu.

28. Z ustanovenia § 1 zák. č. 503/2003 Z.z. pre Najvyšší súd vyplýva obdobný záver, ako už uvádzal krajský súd, a to že tento zákon upravuje prinavrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa zák. č. 229/1991 Zb., poprípade neboli vydané podľa § 37 až 39 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách, pričom v procese navrátenia musí byť preukázané, že ide o pozemky, ktoré tvoria alebo poľnohospodársky pôdny fond alebo do neho patria v zmysle § 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 307/1992 Zb. o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu, alebo tvoria lesný pôdny fond v zmysle zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch.

29. Najvyšší súd hore uvedené ustanovenie a samotný účel zák. č. 503/2003 Z.z. s prihliadnutím na svoju doterajšiu (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 5 SŽ-o-KS 1/2005) a mu známu judikatúru interpretuje v tom duchu, že má oprávneným osobám, ktoré si z rôznych dôvodov svoj nárok na kompetentnom verejnom orgáne neuplatnili postupom podľa § 9 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb. v lehote

určenej v ust. § 13 ods. 1 a 2 cit. zákona, umožniť uplatniť si nárok na vydanie nehnuteľnosti, vlastníctvo ku ktorým prešlo na štát niektorým zo spôsobov taxatívne vymedzeným v § 3 zák. č. 503/2003 Z.z., a to v novo ustanovenej prekluzívnej lehote, ktorá začala plynúť od 01.01.2004 a skončí dňa 31.12.2004.

Práve sporná interpretácia predmetu zákona č. 503/2003 Z.z. opierajúca sa o výklad obsahu slovného spojenia „[vlastníctvo] ktoré nebolo vydané“ je zdrojom existujúcej rozdielnosti názorov medzi navrhovateľom a odporcom (s podporou krajského súdu). Navrhovateľ zotrváva na formálnom stanovisku k výkladu tohto slovného spojenia, t.j. že mu nebolo doručené rozhodnutie, ktoré by obsahovalo výrok o vydaní vlastníctva (t.j. dotknutej nehnuteľnosti), naopak odporca (s podporou krajského súdu) pristupuje k výkladu uvedeného pojmu z materiálneho hľadiska, t.j. kladie si otázku, či o žiadosti na vydanie vlastníctva už bolo rozhodované (t.j. bez ohľadu na pozitívny či negatívny výsledok konania).

30. V prípade navrhovateľa a zúčastnených osôb je nesporné, a vyplýva to aj z napadnutého rozhodnutia odporcu (viď body č. 3 a 4), že si ako žiadatelia dňa 01.06.1992 na bývalom Pozemkovom úrade v Žiline uplatnili nárok na navrátenie vlastníctva k tej istej parc. č. 5032 z dôvodu uvedeného v § 6 ods. 1 písm. m) zák. č. 229/1991 Zb. (prechod pozemku na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku vyvlastnenia za náhradu, pokiaľ nehnuteľnosť existuje a nikdy neslúžila účelu, na ktorý bola vyvlastnená) s tým, že vyplatenú sumu za pozemky po dohode uhradí.

O dotknutom pozemku bolo následne Okresným úradom v Žiline rozhodnuté dňa 23.08.2000 pod č. 2000/01424/OU-OPPLH-Úa a jeho vecná správnosť bola potvrdená rozsudkom Krajského súdu v Žiline dňa 17.08.2001 pod sp. zn. 10S/114/2000 s tým, že dňa 04.10.2001 uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť.

31. Najvyšší súd, ako správne konštatoval krajský súd, v zmysle citovanej judikatúry (sp. zn. 2 Sžo 82/2009) zdôraznil, že

„Reštitučné zákony č. 229/1991 Zb. a č. 503/2003 Z.z. boli prijaté s cieľom zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989. Ich vzťah je vyriešený v ustanovení § 1 zákona č. 503/2003 Z.z. tak, že zákon č. 503/2003 Z.z. upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré nebolo vydané podľa osobitného predpisu, t.j. zákona č. 229/1991 Zb.. príp. § 37 - § 39 zákona č. 330/1991 Zb. Ide teda o dva právne predpisy rovnakej právnej sily, ktoré nemožno posudzovať podľa vzťahu všeobecný - osobitný zákon.

Účelom zákona č. 503/2003 Z.z. bolo umožniť oprávneným osobám, ktoré neuplatnili svoj nárok v lehote do 31. decembra 1992 (podľa zákona č. 229/1991 Zb.), aby tento nárok mohli uplatniť v novej jednoročnej lehote do 31. decembra 2004. Predmetom vydania podľa zákona č. 503/2003 Z.z. sú pozemky, na ktoré neboli uplatnené reštitučné nároky alebo boli uplatnené po zákonom stanovenej lehote. V reštitučnom konaní podľa zákona č. 503/2003 Z.z. v nadväznosti na konanie podľa zákona č. 229/1991 Zb. sa zohľadňuje totožnosť predmetu, t.j. nehnuteľnosti, na ktorú je uplatnený reštitučný nárok, nezohľadňuje sa totožnosť subjektu - žiadateľa.

Môže nastať situácia, kedy v konaní podľa zákonov č. 229/1991 Zb. a č. 503/2003 Z.z. vystupuje tá istá osoba ako žiadateľ o navrátenie vlastníctva, avšak predmet konania (nehnuteľnosť) je iný. Táto skutočnosť - totožnosť subjektu - nepredstavuje prekážku v konaní podľa zákona č. 503/2003 Z.z. (§ 1). Na druhej strane sa však môže vyskytnúť situácia, kedy v konaní podľa zákonov č. 229/1991 Zb. aj č. 503/2003 Z.z. bola predmetom tá istá nehnuteľnosť, na ktorú si uplatňoval reštitučný nárok ten istý alebo iný žiadateľ: pričom podľa zákona č. 229/1991 Zb. bolo vo veci aj právoplatne rozhodnuté. V tomto prípade - totožnosť predmetu konania - ide o prekážku konania podľa zákona č. 503/2003 Z.z. bez ohľadu na to, či ide o rovnakých účastníkov konania alebo nie; inak povedané, právoplatné rozhodnutie o konkrétnej nehnuteľnosti vydané podľa zákona č. 229/1991 Zb. vylučuje konanie, predmetom ktorého je tá istá nehnuteľnosť, podľa zákona č. 503/2003 Z.z. Rovnako nie je rozhodujúce, či správny orgán o žiadosti podľa zákona č. 229/1991 Zb. rozhodol pred alebo po účinnosti zákona č. 503/2003 Z.z., pretože je potrebné najskôr rozhodnúť o reštitučnej žiadosti podľa zákona č. 229/1991

Zb. a až následne o žiadosti podľa zákona č. 503/2003 Z.z. Tieto konania nemožno spojiť do jedného konania, v ktorom by sa konalo a rozhodovalo o obidvoch reštitučných nárokoch, pretože to vylučuje znenie § 1 citovaného zákona č. 503/2003 Z.z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožnil s názorom krajského súdu, že pre vec je podstatnou skutočnosť, že účastníci konania podľa zákona č. 229/1991 Zb. a podľa zákona č. 503/2003 Z.z. neboli totožní. Práve naopak, podstatnou bola totožnosť predmetu konania. Aj vzhľadom na ustanovenie § 21 zákona č. 229/1991 Zb., podľa ktorého ak oprávnených osôb je viac a nárok na vydanie veci uplatnia len niektoré z nich, vydá sa im vec celá. Tak tomu bolo aj v prípade navrhovateľa, keď jeho bratovi, prípadne jeho právnym nástupcom, bol vydaný celý spoluvlastnícky podiel po pôvodných vlastníkoch na uplatnených nehnuteľnostiach. Navrhovateľ preto v konaní podľa zákona č. 503/2003 Z.z. už nebol legitimovaný na získanie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o ktorých už bolo právoplatne rozhodnuté podľa zákona č. 229/1991 Zb. ani na získanie náhrady za takúto nehnuteľnosť.

Pre vec je však podstatné, či v konaní podľa zákona č. 229/1991 Zb. bolo rozhodnuté o všetkých nehnuteľnostiach - pozemkoch - zapísaných v PK vložke č. X. v katastrálnom území H. H.“

32. V súvislosti s citovaným rozsudkom však navrhovateľ zdôrazňuje (viď bod č. 8) právne názory vyslovené v inom a to v odlišnom rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 6Sžo/205/2008 z 23.09.2009, ktorý naopak v obdobnej veci zrušil rozhodnutie obvodného pozemkového úradu.

33. V zmysle judikatúry Ústavného súdu (m.m. uznesenie č. k. IV. ÚS 499/2011 - 25 z 22.11.2011) „Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV. ÚS 92/09). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06).“

34. Ako už bolo vyššie opísané (najmä body č. 27 a 28 a najmä bod 31), právoplatné rozhodnutie o konkrétnej nehnuteľnosti vydané podľa zák. č. 229/1991 Zb. vylučuje konanie, predmetom ktorého je tá istá nehnuteľnosť, podľa zák. č. 503/2003 Z.z., inak povedané právo požadovať od štátu navrátenie vlastníctva sa podaním žiadosti skonzuje. Z uvedeného dôvodu odvolacej námietke nemohol Najvyšší súd vyhovieť.

35. Čo sa týka námietky navrhovateľa, že krajský súd neakceptoval jeho reštitučné argumenty rozšírené o vyvlastnenie bez vyplatenia náhrady, poprípade k prevzatíu nehnuteľnosti štátom bez právneho dôvodu, t.j. § 3 ods. 1 písm. m) a o) zák. č. 503/2003 Z.z., Najvyšší súd zdôrazňuje, že vzhľadom na hore uvedené závery ide o neskoro uvedené reštitučné dôvody. Preto sa v tejto časti nemôže v plnom rozsahu pridržovať právnych názorov krajského súdu.

V.

36. Najvyšší súd vzhľadom na námietky uplatnené navrhovateľom uvádza, že napadnuté rozhodnutie odporcu má všetky formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia v zmysle § 47 Správneho poriadku.

Uvedené rozhodnutie správneho orgánu vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené.

38. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok navrhovateľky a stanoviska odporcu ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, najmä už v citovanom rozhodnutí sp. zn. 2Sžo 82/2009 z 27. januára 2010 ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 499/2011, pri ktorých Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od nich odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

39. O trovách odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p., podľa ktorého iba úspešný navrhovateľ má právo na úplnú náhradu trov tohto konania, čo však v prejednávanej veci nenastalo.

40. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť). Napriek skutočnosti, že išlo o vec vyplývajúcu z občianskoprávných vzťahov (reštitučné konanie a s tým súvisiace prinavrátenie vlastníckeho práva sa čiastočne odvíja z režimu Občianskeho zákonníka), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 2 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).